

Sygn. akt III AUa 1891/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSO del. Beata Torbus
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2015r. w Katowicach

sprawy z odwołania C. R. (C. R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do wcześniejszej emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego C. R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 5 maja 2014r. sygn. akt X U 2781/13

oddala apelację.

/-/SSA Marek Żurecki /-/SSA Jolanta Pietrzak /-/SSO del. Beata Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1891/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12.06.2013r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku, albowiem stwierdził, że ubezpieczony C. R. nie wykazał 15-letniego stażu w warunkach szczególnych, co jest warunkiem koniecznym do nabycia prawa do świadczenia w trybie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Od decyzji odwołał się ubezpieczony, wnosząc o jej zmianę i podnosząc, że pracował w warunkach szczególnych podczas zatrudnienia w Hucie (...),

co wynika z przedstawionych dokumentów, a nadto okoliczności te mogą potwierdzić świadkowie. Ubezpieczony podnosił, że przez cały okres zatrudnienia wykonywał te same czynności i w podobnym środowisku pracy. Skarżący wskazywał, że wykonywał prace polegające na obróbce odlewów żeliwnych, stalowych, toczeniu i gwintowaniu elektrod grafitowych, która to praca pokrywa się z poz. 37 i 59 wykazu A będącego załącznikiem do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. oraz że zajmował się regeneracją zespołów i części piecowych, pracował też w kontakcie z azbestem, nadto zajmował się szlifowaniem i ostrzeniem narzędzi. Ubezpieczony wywodził, że jego praca tokarza, frezera i wytaczarza, była faktycznie pracą operatora obróbki wiórowej odlewów żeliwnych. Ubezpieczony podkreślał, że pracował w warunkach szkodliwych, albowiem praca polegała na pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, a zatem niezakwalifikowanie jego stanowiska do stanowisk pracy w warunkach szczególnych przez pracodawcę budzi wątpliwości. Ponadto skarżący naprowadzał, że Sąd Pracy w Mikołowie kolejnymi prawomocnymi wyrokami przyznał mu ekwiwalent za dodatkowy urlop za lata 1999-2001, 2002-2005 i 2007-2008, potwierdzając tym samym, że pracował w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i podnosząc, że sporny okres pracy w warunkach szczególnych nie został uznany ze względu na brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych za ten okres.

Wyrokiem z dnia 5.05.2014r. Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie.

Bezspornym jest, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu (...) w dniu 13.05.2013r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę. Do 1.01.1999r. wykazał ponad 25-letni staż pracy i nie jest członkiem OFE. Organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do okresów pracy w warunkach szczególnych okres od 16.10.1971r. do 15.01.1972r.

Ubezpieczony złożył w organie rentowym wydane w dniu 23.04.2013r. zaświadczenie o zatrudnieniu wydane przez Hutę (...) w (...), z którego wynika, że był zatrudniony w tym przedsiębiorstwie od 16.10.1971r. do nadal jako ślusarz urządzeń hutniczych, tokarz, frezer, wytaczarz, mistrz obróbki wiórowej. Do akt emerytalnych dołączono również świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okres od 16.10.1971r. do 15.01.1972r.

W oparciu o pismo Huty (...) S.A. z dnia 20.05.2013r., Sąd ustalił, że pracodawca stwierdził, iż żadne ze stanowisk pracy, na jakich pracował ubezpieczony, poza ślusarzem urządzeń hutniczych, nie jest ujęte w wykazach stanowisk pracy w warunkach szczególnych opracowywanych na podstawie przepisów i uzgadnianych ze związkami zawodowymi.

Na podstawie zeznań świadków L. K. i J. Ś. oraz ubezpieczonego Sąd ustalił, iż w Hucie (...) ubezpieczony pracował w warsztacie mechanicznym, obsługując tokarki, wytaczarki, szlifierki, frezarki, czasami suwnice. Pracownicy warsztatu zajmowali się obróbką tulei żeliwnych i brązowych, cięli również płyty azbestowe, przygotowywali elementy do remontu pieców.

Na podstawie akt Sądu Okręgowego w Katowicach o sygn. X U 1369/09 ustalono, że ubezpieczony odwołał się od decyzji organu rentowego z dnia 3.10.2008r. odmawiającej mu emerytury w wieku 55 lat i wyrokiem z dnia 16 grudnia 2009r.

jego odwołanie zostało oddalone, albowiem Sąd uznał, że ubezpieczony nie wykazał, że pracował na stanowiskach wymienionych w wykazie B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. przez 15 lat do 1.01.1999r. Wyrokiem z dnia

23.11.2010r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego od tego wyroku.

Wobec poczynionych ustaleń, Sąd uznał odwołanie za niezasadne, podnosząc w motywach rozstrzygnięcia, co następuje:

Okresy pracy w warunkach szczególnych potwierdzone powinny być przez zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Pracodawca ubezpieczonego nie wydał mu takiego świadectwa i zdecydowanie odmówił uznania stanowisk (poza jednym), na jakich pracował ubezpieczony, za stanowiska należące do stanowisk pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu obowiązujących przepisów.

W postępowaniu sądowym dopuszczalne jest wykazywanie przez ubezpieczonego, iż pracował w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi takimi, jak w szczególności zeznania świadków, czy dokumenty osobowe znajdujące się w archiwach, dlatego Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wnioskowanym przez ubezpieczonego, jednakże zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że ubezpieczony w okresie od 16.01.1972r. do 31.12.1998r. pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r.

Ubezpieczony, jak ustalono, wykonywał różne prace, w tym takie, które wykonuje się na stanowiskach wymienionych w wykazie A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. (np. przy szlifowaniu, przy cięciu azbestowych płyt, przy obsłudze suwnicy, itp.), jednakże prac takich nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co jest warunkiem koniecznym do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Odnosnie argumentu odwołującego, iż fakt jego pracy w warunkach szczególnych został przesądzony wyrokami Sądu Pracy, które przyznawały mu prawo do ekwiwalentu za urlop dodatkowy, godzi się zauważyć, że Sąd Apelacyjny w Katowicach rozpoznając apelację skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3.10.2009r. wyraźnie stwierdził, że uznanie przez Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w Mikołowie, że w latach 1999-2005 skarżący pracował na stanowiskach zakwalifikowanych do II stopnia szkodliwości, nie oznacza jednocześnie, że była to praca na stanowiskach wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Ubezpieczony zatem nie wykazał, że faktycznie pracował w warunkach szczególnych podczas zatrudnienia w Hucie (...) w okresie od 16.01.1972r. do 31.12.1998r., a zatem nie wykazał, na dzień 1.01.1999r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych na stanowiskach zaliczanych do stanowisk pracy w warunkach szczególnych, o których mowa w cytowanym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., a wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do tegoż rozporządzenia, a tym samym, ubezpieczony nie spełnił warunków przewidzianych w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Apelację od tego wyroku wywiódł ubezpieczony, domagając się jego zmiany i uwzględnienia odwołania oraz zasądzenia kosztów postępowania, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Ponadto skarżący wnosił o uzupełnienie postępowania dowodowego i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP.

Skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na wynik postępowania, tj.:

- art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego ubezpieczonego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP w sytuacji, gdy ustalenie czy rodzaj rzeczywiście wykonywanych przez ubezpieczonego prac (a nie sama nazwa zajmowanych przez ubezpieczonego stanowisk) daje się zakwalifikować do prac wymienionych w wykazie A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., co wymaga wiadomości specjalnych, a co w konsekwencji mogło doprowadzić do błędnego ustalenia stanu faktycznego i przyjęcia, że ubezpieczony w okresie od dnia 16.01.1972r. do 31.12.1998r. nie pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., poprzez ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny prowadzący do bezpodstawnego przyjęcia, że ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac, które wykonuje się na stanowiskach wymienionych w wykazie A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. i jednocześnie do błędnego ustalenia, iż ubezpieczony nie wskazywał na podobieństwa pomiędzy jego pracą, a pracą na konkretnym stanowisku wymienionym w powołanym już wykazie A;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Stosownie do art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227), ubezpieczonym urodzonym po 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganych w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do kwestii, czy ubezpieczony posiada wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, jako, że pozostałe warunki nie były kwestionowane.

Sąd I instancji uznał, że postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony nie legitymuje 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W świetle treści zarzutów apelacyjnych kluczową kwestią dla rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy jest zatem prawidłowość poczynionych w tym względzie przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych i tym samym prawidłowość dokonanej przez tenże Sąd oceny dowodów.

Na wstępie tych rozważań należy podnieść, iż ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów. Obejmuje ona rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopnia prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli więc z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Musi się ona zatem ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Odnosząc te uwagi ogólne do rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne. Skarżący nie wykazał bowiem, że wnioskowanie Sądu I instancji wykraczało poza schematy logiki formalnej albo dokonywane było wbrew zasadom doświadczenia życiowego, czy nie uwzględniało nadto jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, natomiast skuteczność procesowych zarzutów apelacji zależna była właśnie od wykazania powyższego.

W szczególności logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego są wnioski wysnute przez Sąd I instancji na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego oraz na podstawie zeznań świadków i ubezpieczonego. Treść tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami świadków i ubezpieczonego pozwalała na dokonanie takich właśnie ustaleń faktycznych.

Zasadnie także Sąd I instancji odmówił dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP na okoliczność, czy wykonywana przez ubezpieczonego praca była pracą w szczególnych warunkach uprawniającą do wcześniejszego nabycia uprawnień emerytalnych albowiem wniosek ten istotnie zmierzał do ustalenia, że praca na innych, niż wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. stanowiskach pracy, ze względu na występujące warunki pracy, daje uprawnienia do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Jak wyjaśnił SN w sprawie II UK 214/14 „Praca w szczególnych warunkach to w istocie określona sytuacja faktyczna, natomiast o kwalifikacji prawnej decyduje sąd, a nie biegły”.

Jak ustalono w Hucie (...), ubezpieczony pracował w warsztacie mechanicznym obsługując tokarki, wytaczarki, szlifierki, frezarki, czasami suwnice. Pracownicy warsztatu zajmowali się obróbką tulei żeliwnych i brązowych, cięli również płyty azbestowe, przygotowywali elementy do remontu pieców.

W wykazie A wymieniono prace przy szlifowaniu oraz prace przy obsłudze suwnic. Takie prace ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Hucie (...) również wykonywał, ale w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie sposób uznać, że czynił to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tymczasem § 2 powyższego rozporządzenia RM stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Co prawda, możliwe jest łączenie w przebiegu dniówki prac o różnym charakterze polegające na wykonywaniu nie jednego, lecz kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie. W takim wypadku, do czasu pracy w warunkach szczególnych zlicza się czas równolegle wykonywanych czynności tylko wtedy, gdy różne prace, wszystkie łącznie lub każda z osobna, odpowiadają pracom w szczególnych warunkach i wszystkie razem wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy brak podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony tak właśnie pracował.

Wreszcie, jak słusznie zauważył Sąd I instancji, podnoszony przez apelującego fakt pobierania dodatku szkodliwego nie ma w tej sprawie znaczenia. Oczywistym jest, że całkowita eliminacja szkodliwych warunków pracy nie jest możliwa i z tych też przyczyn, na podstawie regulaminów pracy, czy też układów zbiorowych pracy, mogą przysługiwać pracownikom dodatki za pracę szkodliwą dla zdrowia. Szkodliwe warunki zatrudnienia nie są jednakże tożsame z warunkami szczególnymi, zatem nie każda praca w warunkach szkodliwych dla zdrowia jest jednocześnie pracą w warunkach szczególnych. „Praca w warunkach szczególnych” jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w przepisach powyższego rozporządzenia i tylko spełnienie warunków wskazanych w tych przepisach jest wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych.

Z przytoczonych względów, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację, uznając jej zarzuty za chybione.

/-/SSA Marek Żurecki /-/SSA Jolanta Pietrzak /-/SSO del. Beata Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR